

Referans:

Atalay, M. C., & Diğler, M. (2016). İLKOKUL ÖĞRENCİLERİ İÇİN GÖRSEL SANATLAR DERSİNİN ÖNEMİ VE ÖĞRETMENLERİN ALAN BİLGİSİ YETKİNLİKLERİ. In 15. Uluslararası Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu Tam Metin Bildiri Kitabı (pp. 933-943). Muğla, Turkey: Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi.

İLKOKUL ÖĞRENCİLERİ İÇİN GÖRSEL SANATLAR DERSİNİN ÖNEMİ VE ÖĞRETMENLERİN ALAN BİLGİSİ YETKİNLİKLERİ

Mustafa DİĞLER, Aksaray Üniversitesi Eğitim Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü
001mustafadigler@gmail.com

Mustafa Cevat ATALAY, Aksaray Üniversitesi Eğitim Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü
001mustafadigler@gmail.com

ÖZ

Sanat eğitiminin gerekliliği, tüm gelişmiş toplumlarda önemsenmiş ve yaygın eğitim içinde sanat eğitimi ve bununla birlikte çocukta bir sanat kültürünün oluşmasına önem verilmiştir. Bu araştırmanın amacı, yaygın eğitimin yanında sanat eğitiminin verilmesinin önemini destekleyici nitelikte olmasıdır. Her çocuk, yaratıcı güçlerle donanmış olarak dünyaya gelir. Görsel Sanatlar Dersi, çocukta var olan yaratıcı güçleri ortaya çıkaracak özellikleri içinde taşır. Genel eğitim içinde sanat eğitiminin kullanmanın amacı sanatçı yetiştirmek değil, çocuğa sanat kültürü aşılamak ve sanat yoluyla yaratıcı bireyler yetiştirmektir. Görsel Sanatlar Dersi, çocuğun kendini özgün ve yaratıcı olarak ifade etmesi için gerekli bir derstir. Yaratıcılık kavramı, yalnızca sanatsal gelişim için değil, tüm meslekler için gerekli bir olgudur. Bu nedenle çocuğun yaratıcılık ve hayal gücü yetilerinin geliştirilmesi ve eğitilmesi gereklidir. Ayrıca bu araştırmada ilkokul öğrencilerinin yaratıcı gücüyle üretken, edindiği estetik değerlerle çevresini güzelleştiren ve bilinçli sanat tüketicisi bireyler olarak yetiştirilmesinde katkısı yadsınmayacak olan sınıf öğretmenlerinin görsel sanatlar dersi programının uygulanmasında karşılaşılan sorunlara ilişkin görüşleri, alan bilgisi yeterlikleri ve çözüm önerilerinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler; İlkokul, Sınıf Öğretmeni, Görsel Sanatlar, Yaratıcılık

PRIMARY SCHOOL STUDENTS FOR THE VISUAL ARTS AND AREAS OF COURSE THE IMPORTANCE OF INFORMATION COMPETENCE OF THE TEACHERS

ABSTRACT

Necessity of art education, art education attach importance to in all developed countries and in non-formal education and with children it is given importance to the formation of an art culture. The purpose of this research is that given the importance of arts education in addition to formal education supportive. Every child is born with creative power as armed. Visual Arts course, which carries children have creative power in properties to occur. General purpose of education is not to bring in artists use art education, art and culture to educate children to instill creative individuals through art. Visual Arts course is a course required for children to express themselves as unique and creative. The concept of creativity, not only for artistic development, a phenomenon essential for all professions. Therefore, the development of children's creativity and imagination skills and training are required. Also productive with the creative power of primary school students in this study, the opinions on the problems encountered in the implementation of the acquired beautify the surroundings with aesthetic values and conscious art consumer contribution upbringing as individuals visual arts course of the class that will not be denied teacher program, aimed to determine the knowledge of the competencies and solutions.

Keywords; Primary, Class Teacher, Visual Arts, Creativity

Giriş

İlkokul'da öğrenciler, Resim-İş (Görsel Sanatlar) dersinde, sanat yoluyla kendilerini anlatma, yaratıcılıklarını geliştirme, estetik kişilik kazanma ve sanatın değerini anlama olanağı elde ederler. Sanat yoluyla eğitimin çağdaş eğitimin bir parçası olduğu artık günümüzde önemini göstermektedir. Bireyin sanat yoluyla eğitimi sırasında yaratıcı gücünün ortaya çıkarılması ve bu güçle estetik bir çevre oluşturması gerekmektedir. Tüm bu yetilerin oluşumu için eğitim süreci içinde temel uygulama alanlarından biri eski adıyla Resim-iş yeni adıyla Görsel Sanatlar dersi'dir. Bu okullarda Görsel Sanatlar dersini sınıf öğretmenleri yürütmektedir. Ancak, yapılan araştırmalar sınıf öğretmenlerinin bu dersi etkili biçimde yürütmekte güçlük çektiklerini ve çeşitli sorunlar yaşadıklarını göstermektedir. Sınıf öğretmenlerinin bu güçlüklerini gidermek için öncelikle onların eğitim gereksinimlerinin belirlenmesi, ardından da o gereksinimleri karşılayan hizmetiçi eğitim programlarından geçirilmeleri gerekmektedir.

Sınıf öğretmenlerinin Görsel Sanatlar dersini etkili biçimde yürütebilmeleri için Görsel Sanatlar alan bilgisi, öğretim süreci ve değerlendirme süreci ile ilgili yeterli bilgi ve beceriye sahip olmaları gerekmektedir. Ancak, bu alanda yapılan araştırmalar ile sınıf öğretmeni yetiştiren kurumların lisans programları incelendiğinde, sınıf öğretmenlerinin bu dersin öğretimine dönük yeterli eğitimi almadıkları ve bu dersle ilgili çeşitli sorunlarının olduğunu görmekteyiz.

Uygarlık tarihinin temel yapı taşlarından biri olan sanat, toplumların kimliğini belirleyen özelliğiyle, her çağın estetik ruhunu ve düşünce biçimini yansıtan bir olgu olduğunu yapılan araştırmalar göstermektedir. Sanat, toplumsal kimliğin yanında, bireysel yaratıcılığın ve hayal gücünün bir ürünüdür.

Her insan yaratıcıdır ve yaratıcılık geliştirilebilen bir özelliktir. Yirmi birinci yüzyılda eğitimin amacı, her dönemden daha fazla yeniliği ve yaratıcılığı yaşatacak ortamları oluşturmaktır. Eğitim sisteminden beklenen, bilginin yanında en üst düzeyde verimlilik ve yaratıcılıktır.

Yaratıcılığın ve üretimin sanatsal davranış biçimindeki önemli bir koşulu görsel algıdır. Özellikle temel eğitim çağı çocuğu için görsel algı eğitimi, üzerinde önemle durulması gereken bir eğitimidir. 7-11 yaş grubundaki çocuklar somut düşünme döneminde olduklarından, yaşantılar yoluyla edindikleri kavramların gelişmesi için görsellik önemlidir. Dolayısıyla görsel algının eğitimi ön planda tutulması gereken bir eğitimidir. Bu nedenle temel eğitim çağında, ussal düşünce ve bilgi aktarımının yanında, yaratıcılığın, hayal gücünün ve estetik duyguların eğitimi için sanat eğitimi derslerinin önemi üzerinde durulması bir zorunluluktur.

Sanat eğitiminin gerekliliği, tüm gelişmiş toplumlarda önemsenmiş ve genel eğitim içinde sanat eğitiminin, bununla birlikte çocukta bir sanat kültürünün oluşumuna önem verilmiştir. Bu araştırmanın amaçlarından biri sınıf öğretmenlerinin görsel sanatlar dersi alan bilgisi yetkinliklerini tespit etmek, bir diğer amacı genel eğitimin yanında sanat eğitiminin verilmesinin önemini destekleyici niteliktedir.

Tüm dünyada bilimsel, kültürel ve teknolojik alanlardaki hızlı gelişmeler, öteki ülkelerde olduğu gibi Türkiye'de de bireylerin yaşam biçimlerini etkilemekte ve eğitsel beklentilerini ve gereksinimlerini giderek artırmaktadır (Pasin,1997;435). Teknolojinin gelişmesiyle birlikte mekanikleşen toplumda, insanın gerçek kişiliğinden uzaklaşmaması için sürekli kişiliğinin korunması gerekmektedir. Bu da, okulda akılcı ve objektif düşünce eğitimi ile hayal gücü ve duyuşsal özelliklerin eğitimi dengelenerek sağlanabilmektedir (Ertemin, 1997; 3). Bu dengelemeyi sağlayacak olan ise en başta sanat eğitimidir.

Bireylerin yaşadıkları dünyaya bir anlam katabilmeleri, yaratıcı güçlerini ortaya koymaları ile olanaklıdır. Bireylerin yaratıcı güçlerinin ortaya çıkarılması ve geliştirilmesi için bireylere estetik eğitimi de içeren sanat eğitiminin verilmesi gereklidir. Okullarda bireylerin bu gereksinimlerini karşılamaya dönük eğitimi sağlayan en önemli uygulamalardan birisi, Görsel Sanatlar dersleridir. Bireyler Resim-İş dersleriyle estetik çevre bilincini ve yaratıcı güçlerini geliştirerek çevrelerini daha yaşanabilir, yaşamlarını da daha anlamlı kılarlar (Buyurgan, 1996; 21).

Toplumumuzda yeni yetişen bireylerin, yaratıcı, üretken, kendisini ve çevresini tanıyan, çağdaş düşünce yapısına ve özgüven duygusuna sahip bir kimlik geliştirmelerinde ve bu kimlikle topluma katılmalarında Resim-İş derslerinin oldukça etkili bir rolü vardır (Gel, 1996;26). Özellikle ilkokul basamağında, bireyin toplumsal bir varlık olarak gelişmesinde estetik eğitimi büyük önem taşımaktadır. Çünkü bu dönemde çocuk, kendini dışa vurma, içinde yaşadığı ortamı tanıma, bir değer olduğunun bilincine vararak kişiliğini kanıtlama çabası içerisinde (Ertemin, 1997;10). Ona bu çabalarında yardımcı olan temel derslerden birisi de Resim-İş dersidir. Bu derste çocuk, algılama, düşünme ve bedensel eylemlerin de katıldığı süreç içerisinde kendini öğrenir ve anlatır. Bu açıdan Resim-İş dersi, öteki derslerin yorgunluğunu atmak ya da boş zamanları daha iyi değerlendirmek için değil, tersine yaşamın her döneminde kullanabilecek yaratıcı, pratik düşünceleri geliştirmek amacıyla okul programlarında yer almaktadır (MEB, 2006; 7).

ilkokullarda Görsel Sanatlar dersi programında yer alan amaçlara ulaşmada temel sorumluluk, bu dersi yürüten sınıf öğretmenlerindir. Ancak sınıf öğretmenlerinin, gerek hizmet öncesi eğitimleri sırasında Görsel Sanatlar dersinin öğretimine dönük bilgi ve becerileri yeterli düzeyde kazanamamış olmaları nedeniyle, bu derste yeterince etkili bir öğretim yapamadıkları gözlenmektedir.

Görsel Sanatlar Eğitimi ile İlgili Temel Kavramlar

Sanat; insanların yaşamış olduğu duyguyu ilk olarak kendinde canlandırdıktan sonra, aynı duyguyu diğer insanların da hissetmesi için hareket, ses, renk ya da sözcüklerle belirlenmiş biçimler arasında kimi duyguları dış dünyada ifade etme gereksiniminin ürünü olarak ortaya çıkmıştır. Kişinin duygularını dış dünyada ifade etme isteği, sanatın gelişimi, toplumsal gelişme, sosyal eğitim çabalarıyla paralellik gösterir, bu nedenle sanat günümüzde toplumların bireylerin yaşamlarının kalitesini belirleyen en önemli öğelerden biridir (Tansuğ, 1979;45). Bu anlamda sanat; insanın duyu, düşünce, heyecanlarına ve ruhsal deneyimlerine biçim vererek başkalarına anlatma çabasıdır biçiminde de tanımlanabilir (Atasoy, 1998;12).

Sanatta yaratma gücünün eğitilmesi soyut bir kavram olarak tek başına bir şeyi ifade etmezken uygulamalardan sonuç çıkaracak kadar etkili bir durum olan yaratıcılık bir yapma ve oluş sürecini ortaya çıkarır. Kuşkusuz yaratıcılığın bireyin yapısını geliştirerek iç dünyasındaki yaratma gereksinimlerini karşılayacak ve onun bu devingen dünyaya uyum sağlamasına yardımcı olacağını söylemek olasıdır. Eğitim düzeyi arttıkça yaratıcılık düzeyi de artmaktadır (Özsoy, 2001;52).

Bireyin eğitim düzeyi arttıkça yaratıcı düşünmeyi üretebilmesi için dış uyarılara açık olmakla birlikte duyu, istek, hayal gücü ve iç tepkilerinin de bilinçli olması gerekmektedir (Dikici, 2006;1). Tüm yaratmalar gibi sanatsal yaratmalar da kendiliğinden olmayıp, kalıcı ve sürekli sanatsal öğrenmeler ile gerçekleşir. Sanat eğitimi ile kişi yaratıcılığının gelişmesi için; duyum, algı, kavramlarını içine alan imgelerle düşünmeye başlar. Bu bağlamda insanların algılarının doğal olarak çalışması sonucu sanatçının zihninde imgeler birleşerek yeni bir oluşum olarak dış dünyaya ulaşır. Her sanat eserinde nesnel olarak edinilmiş anlıksal, görsel, duyuşsal izlenim öğeleri yer alır (San, 2003;9; Ünver, 2002;29). Bu bağlamda sanat, sanat eğitimi ve yaratıcılık kavramı bir tüm olarak düşünüldüğünde ilkokulden başlayarak çocuklara sistemli ve bilinçli bir şekilde verilmelidir.

Sanat

Sanat; bireyin genel eğitimi içerisinde kendine özgü yöntem ve ilkeleri olan özel bir alan olup, bireyin duygu ve düşünce izlenimlerini anlatabilme, yetenek ve yaratıcılığını ortaya çıkarma çabasının tümüdür (Tuna, 2004;29). Bireyin yaşantı, durum, olgu ve olayları, belirli bir amaç ve yöntemle bir güzellik anlayışına göre işleyip anlatma şekli olan sanat, duygu düşünce ve heyecanlarına, ruhsal deneyimlere biçim vererek diğer insanlarla paylaşma çabasını doğurur. Sanatın öğrenme ve gelişim sürecinin etkin bir yardımcısı olup bireyde sosyal ilişkilerinde işbirliği ve yardımlaşmayı, birlikte bir şeyler yapma çabası ve sevinci yarattığı da bir gerçektir (Uçan, 1995;117).

Sanat, sosyal yaşamın bir ürünüdür. Sanatsal gelişim, toplumsal gelişmeye ve toplumsal yaşamın yapısına doğrudan bağlıdır. Sanatın işlevi ne salt duygusal rahatlatma ne de salt haz duyulmasıdır. Sanatın çok yönlü, kültürel, iletişimsel, eğitimsel, aydınlatıcı, ulusal ve evrensel işlevleri onu çok yönlü ve önemli kılmaktadır. Sanatın bu işlevleri yalnız sanata özgü niteliklerdir ve kişinin ussal (akla dayalı) gelişimini sağlar. Bunu sanattan başka hiçbir alan sağlayamaz. Bu yüzden sanatın çok yönlü öğretilmesi sanat eğitiminde çağdaş yaklaşımın bir gereğidir (Delier, 2005; 8).

İnsanlık tarihi ile yaşıt olan sanat hem öğrenme sürecinin, hem de gelişim sürecinin etkin bir yardımcısı olduğundan çocukların gelişimini sağlayacak en uygun alanlar sanatsal alanlardır. Dinamik bir etkinlik örneği olan sanat; çocukların seçme, yorumlama, yenileme, çizme, boyama, inşa etme, öğeleri ile birleşerek anlamlı bir tüm oluşturan resimler yapmalarını sağlar (Genç, 2002;12). İlköğretim aşamasında sanatsal alanlardaki temel bilgileri iyi almış çocuklar çevresini iyi algılayıp, bakmakla görmek arasındaki farklı algılar, duymanın işitme olmadığının farkına varır (Dikici, 2001;4). Sanatsal bilgileri almış bireyler sahip oldukları yetileri her alanla ilişkilendirebilmelidir. Öyle ki; sanatın tüm “güzel sanatlar ” alanlarını kapsadığı bir eğitim olduğu bilinmektedir (San, 1993;196).

Güzel sanatlar eğitimi ile kişi tüm sanat alanlarının birbirleriyle etkileşimi sonucu ilgi alanları doğrultusunda başlı başına değişik algılamalar ve dünya görüşüne sahip olur. Kişi sanat sayesinde farklı öğrenmelere fırsat bulmaktadır, üstelik kendini de bu sayede anlamaktadır. Sanat kişilerin hissettiklerini simgesel olarak ifade etmelerine en önemli yardımcısıdır. Yeni bir oluşum için sanat bireylerin katılımı ile düşünme, duygu ve hislerin yeni bir dil ile geliştirilip, keşfedilip anlamlandırılmasıdır. Ayrıca sanat, görmenin yanı sıra kültürel mirasın da deneyimlerle birleşip yeni kuşaklara aktarımıdır (Sherman, 2006;43).

Sanat Eğitimi

Genel eğitimin bölümlerinden birini oluşturan sanat eğitimi; resim-iş, sanat tarihi öğretimi, sanat kuramları ve sanat yapıtlarının incelemelerini içine alan düzencelerden oluşan bir eğitim ve öğretim bütünlüğünü kapsar.

Sanat eğitimi görsel sanatların tümünü kapsamaktadır. Dahası sanat, kültür ve toplum bilinci sağlamada birleştirici bir rol oynamaktadır. Böylelikle “sanat eğitimi” başlığı altına birçok dal girmekte ve toplumu bu bağlamda eğitime amacı gütmektedir (Arpalı, 2008; 3; Erkan, 2010; 220).

Sanat eğitimi, görsel algıyı temel alarak sanat eserlerine karşı estetik duyarlılığı ve eleştirel bakış açısını geliştiren, bireyin kendini ifade edebilmesini sağlayan bir süreçtir. Bu yolla bireyin; yaratıcı, yapıcı ve estetik kişiliğinin geliştirilmesi, onun çarpıklıklardan, düzensizlikten rahatsız olması ve ileride yaşamı içinde bunları düzeltmeye çalışması hedeflenmektedir. Ayrıca kişinin doğadan, sanat eserlerinden haz duymasını, yaşadığı çevreyi güzelleştirmesini sağlayacak olan da sanat eğitimidir.

Sanat eğitimi ile birey içinde yaşadığı toplumun kültürünü öğrenir. Kültürel değerlerine, geleneğine, sanatına, tarihine saygı duyan, onu koruyan bireyler kültürün gelecek nesillere taşıyıcısı olurlar. Bir milletin oluşumunda, varlığını sürdürmesinde ve sağlam temellerle ilerlemesinde maddi ve manevi değerlerinin önemi büyüktür. Sanat eğitimi de öğrencilere kültürünü tanıtır, öğretir, sevdirebilir ve onu bu değerleri koruyacak ve yaşatacak bireyler olarak yetiştirir. Bilimsel eğitimin yanında sanatsal eğitimin gerçekleştirilmesi bireyin, zihinsel yetilerinin, düşüncenin, zekânın gelişmesini sağlar. Sanat eğitimi zekâyâ dayalı duyuların ve sezgilerin eğitimidir (Düz, 2010;12; Buyurgan ve Buyurgan, 2007; 24).

Görme olgusu kültürel miras ve deneyimlerini eğitim ve sanat ile birleştiren kişi yeni ve çağdaş bir kimlik kazanmaktadır. Doğal olarak çağdaş eğitimin temel işlevi yalnızca, bilgiye ulaşma yollarını bilen ve teknolojiyi iyi kullanabilen bireyler yetiştirmek değildir. Toplumların ve bireylerin yaşam biçimlerini bilim ve teknolojinin derinden etkilediği günümüzde amaç yaratıcı güçlerini en kolay ve etkili biçimde sanat yoluyla ortaya çıkaran ve bunu sosyal yaşantılarına uyarlayan bireyler yetiştirmektir (Ünalın, 1999;5).

Sanat eğitimi bugün bir zevk, duygu ve güzel biçimler yaratmanın yanı sıra özgün, atak, çağdaş düşünceler üretmeyi öngören yaratıcı bireyler yetiştiren zihinsel etkinlikler süreci olarak görülmektedir. Ertemin'in (1997;5) San'dan (1984;6) aktardığına göre, sanat eğitiminde amaç kendisine güvenen, bağımsız, özgür, kendisini gerçekleştirebilen, yetenek ve yetilerini doğru kullanabilen, kendi ile birlikte çevresini de gerçekleştirebilen, dış dünyaya ve yaşadıklarına saygılı, üretken, coşkulu, dengeli, akıllı, duyarlı, duygusal ve zihinsel etkinlikleri yapan yaratıcı insanlar kazanmaktır.

Yaratıcılık

Yaratıcılık tek başına bir süreç, yalnız tanımlanabilecek bir etkinlik olmayıp tüm duygusal ve zihinsel etkinliklerle her türlü çalışma ve uğraşı içinde olup, insan yaşamı ve gelişiminin tüm yönlerinin temelini meydana getirir (San, 1998;13). Yaratıcılık sosyal, bedensel müziksel, sanatsal, mesleki ve ahlaki eğitim gibi genel eğitimin ayrılmaz bir parçasıdır (Rıza, 2006;25). Eğitimde yaratıcı etkinlikler; güdüleyici etmenler, merak, özgünlük gibi nitelikler, değişik olma, kural dışılık, olağanüstülük gibi yetilerin belli bir uyum ve sentez içinde çalışmasıdır. Tüm bu çalışmaların sonucu olarak da ürün ortaya çıkmaktadır. Yaratıcı etkinliklere yeni ilişkilerin kurulması, bilinmeyen yeni sonuçlar ve düşüncelerin yeni yaşantıların ve ürünlerin ortaya konması için kişilerin bilinçaltı ve üstünün ilişkilendirilerek yeni bir çalışma üretme çabasıdır da denilebilir (Samurçay, 1981;14).

Her insan üretme ve yaratma yetisiyle doğar ancak bireyler eğitilip işlendikçe, ilgi alanlarına doğru yönelirler, yaratıcı etkinlikler sayesinde de gelişirler. Bu bağlamda eğitimin önemi büyüktür. Bilindiği üzere eğitimin en önemli amaçlarından biri kendisine güvenen, bağımsız, özgür, kendisini gerçekleştirebilen, yetenek ve yetilerini doğru kullanabilen, kendi ile birlikte çevresini de gerçekleştirebilen, dış dünyaya ve yaşadıklarına saygılı, üretken, coşkulu, dengeli, akıllı, duyarlı, duygusal ve zihinsel etkinlikleri yapan yaratıcı insan yetiştirmektir.

Yaratıcılık insanda var olan yaratma gücünün sistemli ve uygun bir biçimde eğitilmesiyle ortaya çıkar. Yeni uygulamaya giren görsel sanatlar dersi programında sanatın tüm alanlarla örüntülü olduğu da dikkate alınarak eğitim sürecini daha etkili kılacak şekilde diğer derslerle ilişkilendirilmiştir. Öğrencilerin bir tüm içinde sanatı anlaması, öğrenme ve yaratıcı etkinliklerde bulunması, görsel sanatlar dersinin de içinde olduğu sanat eğitimi alanı, eğitime yeni ve çağdaş bir kimlik kazandırmaktadır (San, 1998;21; Telli, 1980;29). Sanat eğitiminin ilkökulde en önemli

uygulama alanlarından biri görsel sanatlar dersidir. Bu bağlamda, yaratıcılık estetik algı ve değerlerin kazandırılması için görsel sanatlar dersi temel ve önemli derslerden biridir.

Sanat Eğitimi ve Gerekliliği

Bilim ve teknolojinin toplumların ve bireylerin yaşam biçimini derinden etkilediği günümüzde, bireyler yaratıcı güçlerini en kolay ve en etkili biçimde sanat yoluyla dışa vurabilmektedirler. Sanat ilk çağlardan günümüze dek bireylerin önemli uğraşı alanlarından birisi olmuştur. İlk çağlarda bireylerin duygu ve düşüncelerini çizgilerle anlatmalarıyla başlayan sanat, zamanla çok çeşitli dallarda ve alanlarda gelişerek bugünkü konumuna gelmiştir.

Sanatın tanımıyla ilgili farklı yaklaşımlar vardır. Örneğin, sanatı bireyin yaşam biçimi olarak gören Gençaydın'a (1987; 14) göre, "sanat insanın bilen, duyan, eğlenen, üreten yanlarının tümüyle ilgilidir." Buna göre, genel anlamda sanat, bireylerin kendilerini tanımada ve anlatmada kullandıkları bir araçtır.

Sanat kavramı, plastik sanatlar dahil birçok sanat dalını içine almaktadır. Genel olarak güzel sanatlar kavramı ile tanımlanan roman, tiyatro, bale, sinema, şiir, edebiyat, mimari gibi çok çeşitli sanat dalları sanat kavramının kapsamına girmektedir. Bu durum, sanat kavramının kapsamına giren sanat dallarının sınıflandırılmasına yol açmıştır. Güzel sanatların sınıflandırılmasında farklı yaklaşımlar görülmekle birlikte, en yaygın sınıflama biçimi "geleneksel" ve "çağdaş" sınıflamalardır (San, 1987).

Geleneksel sınıflamada, güzel sanatlar seslenilen duyu organlarına göre sınıflandırılırlar. Bu sınıflamaya göre sanat dalları üç ayrı alanda toplanmıştır:

- Görsel sanatlar (plastik sanatlar)
- İşitsel sanatlar (fonetik sanatlar)
- Görsel-işitsel sanatlar (dramatik sanatlar)

Ancak, bu sınıflama tüm sanat dallarını kapsamamaktadır. Çağdaş sınıflamada ise, sanat dalının niteliği ve tekniği ön planda tutulmuştur. Bu sınıflamaya göre sanat dalları şu alanlara ayrılmıştır (San, 1987):

- Yüzey sanatları (Resim, duvar resmi, fotoğraf, karikatür vb.)
- Hacim sanatları (Heykel, seramik çalışmaları, anıt vb.)
- Uzam sanatları (Mimari, bahçe mimarisi, çevre düzenlemesi tasarım çalışmaları vb.)
- Dil sanatları (Roman, öykü, şiir, deneme, film senaryosu, tiyatro metni vb.)
- Ses sanatları (Halk müziği, klasik müzik vb.)
- Devinim sanatları (Bale, dans, mim, halk dansları vb.)
- Eylem sanatları (Tiyatro, opera, müzikal oyun, gölge oyunu vb.)

İlkokulda Görsel Sanatların Yeri ve Önemi

Bireyin yaşamına ve dünyaya bir anlam katabilmesi yaratıcı gücünün ortaya çıkmasıyla olanaklıdır ki bu da estetik eğitimi, dolayısıyla sanat eğitiminin en önemli uygulama alanlarından biri olan görsel sanatlar dersi ile olasıdır. İlkokulun temel amacı, erken çocukluk döneminden başlayarak etkili bir rehberlik ve danışmanlık hizmeti ile çocukları ilgi, yetenek, gelişim ve öğrenme yetileri

doğrultusundan bir üst öğretim kurumuna hazırlamaktır. Bu amacı gerçekleştirmek için sistemi oluşturan tüm öğelerin geliştirilmesi amaçlanmıştır (İlhan, 2004;161).

Görsel sanatlar dersinin temeli olan bakmak ve görmek arasındaki farkı ayırt etmek, sistemi oluşturan tüm öğelerin gelişmesi sayesinde öğrenilmektedir. Buna kısaca yaratıcı görme denilmektedir. Yaratıcı görme tüm bireylerin sahip olması istenen çocukluktan başlayarak sanat eğitimi ile kendini geliştirmeye çalışan bireyin belirli uyarıcılara karşı dikkatlerini harekete geçirmektir (Atalayer, 1994;2). Öyle ki ilkokul çağında çocuk coşkulu duyuşsal dünyanın dış etkenlere dikkat yoluyla daha duyarlı, uyarıcılara en açık olduğu dönemi yaşar. Görsel sanatlar dersi tabanlı yaratıcılık eğitimi çocuğun uyarıcılara en açık olduğu dönemde olması sebebiyle sosyal, bedensel, zihinsel, müziksel, mesleki ve ahlaki alanlara yayılarak tüm derslerle ilişkilendirilmiştir. Görsel sanatlar eğitimi programı öğrencilerin teknolojiyi sanatta kullanabileceği sanatın uygun teknik araçlarla istenen sonuca ulaşma başarısı arasında bağıntı ve ilişkileri irdeleyebileceği fikrinden yola çıkarak hazırlanmıştır. Böylece görsel sanatların diğer sanatlarla ilişki içinde öğretilmesi öngörülmuş olup bu çerçevede yeniden biçimlendirilmiştir (Tuna, 2004;29; Kurtuluş, 2002;156).

İlkokul görsel sanatlar dersi programının amaçları kişide güzel sanatlar bilgisi kazanma, yaratıcılığı geliştirme, kendini ifade etme, görsel okuma yapabilme birikimlerini tanımlamaktadır. Ayrıca programın amaçları ile bireyin sanatı diğer alanlarla ilişkilendirme, her türlü araç gereci kullanma, farklı teknikleri uygulama, görsel sanatlar öğeleri ve diğer disiplinlerle ilgili bilgilerini harmanlayarak eğitsel yeti olarak ortaya çıkarmaktadır. Sanatı ve sanat eserini tanıyan, önemseyen, sanat yapıtlarından haz alan sanatı üreten ve bilinçli tüketen bireyleri yetiştirmek de programın amaçlarındandır (MEB, 2006;13).

İlköğretim, görsel sanatlar yoluyla tüm bu yetilerin sezilmesi, ortaya çıkarılması ve geliştirilerek bireyin normal davranışları haline gelmesinde önemli bir basamaktır. Sonuçta, bilgi ve teknoloji çağında olduğumuzdan mesleklerin yapısı, iş gücünde aranılan nitelikler de farklılaşmıştır (Atan, 2006;18). Sorumluluk alma, yaratıcı düşünme, değişime uyum sağlama, mevcut bir problemin çözümüne kolay ulaşma, etkili iletişim kurma, grupla çalışma, işbirliğine yatkınlık, karmaşık teknolojik sistemleri anlama gibi özellikler ayırılmaz tüm mesleklerde aranılan nitelikler haline gelmiştir. Tüm bu nitelikleri oluşturmak için görsel sanat öğelerini ve diğer disiplinlerle ilgili bilgileri harmanlayarak eğitsel yeti ortaya çıkarma çabası Türk Eğitim Sistemine yerleşmektedir. Sanat, sanat öğeleri görsel sanatlarda biçimlendirme, görsel sanat kültürü bilinci ile yetişmiş bireyler sosyal yaşantılarında da başarılı ve mutlu bireyler olurlar (Ünlü, 1999;7).

Görsel sanatlar dersi programı için sanat, sanat öğeleri, görsel sanatlarda biçimlendirme, görsel sanat kültürü üzerine odaklanmış kapsamlı ve zincirleme öğrenme girişimidir. Sanat dersleri yönlendirmeyi içerirler, öğrenciler sanatın her oluşumunu ve kültürel mirasını öğrenirken, sanatsal ürünler ve açıklamalar hakkında nitelikli yargılar çıkaran entelektüel süreçleri benimser ve sanat disiplini kullanırlar. Görsel sanatlar eğitimi ile öğrenciler çeşitli tarihsel dönem, tarz, biçim ve kültürlerden oluşan farklılıkları öğrenir (Aypek, 2006;453). Tüm bu yetiler göz önüne alınarak hazırlanmış olan yeni görsel sanatlar dersi programı, Türk Eğitim Sisteminde yeni bir yaklaşım olup, bireye yaşam boyu öğrenme ve öğrendiklerini yaşamın her alanında uygulama becerisi kazandırmayı amaçlar.

Görsel sanatlar dersi programı öğretmenin yeni sanatsal araç ve görsel öğeleri tanıtip, öğrencilere nasıl kullanacaklarını ve bu yolla araştırmalar yapıp, bir anıta bakıp, sanatçının onu nasıl yaptığını hayal etmelerini ve sanat eserindeki anlamı ortaya koyabilmeleri gerçeği ile planlanmıştır.

Bunun pratikleşmesi ile birey sanatsal yetenek ve bilgilerini diğer alanlarda da kullanabilirler (İşler, 2006;4).

Çağdaş eğitimin temel işlevi, çağdaş toplumu geliştirecek insanları yetiştirmektir. Çağdaş insan bilim, sanat ve teknik alanlarda gerekli ve yeterli bilgi birikimine sahip donanımlı ve içinde bulunduğu çağı yaşayabilen insandır.

Bilim, teknik ve sanat insan yaşamının vazgeçemediği üç ana unsurdur. Bu alanlardan hiçbirisi tek başlarına varlığını sürdüremezler. Birinin veya ikisinin eksik olması insan yaşamında çok büyük bir boşluk meydana getirir. Atatürk bunu şu sözleriyle bize gösteriyor; “*Sanatsız kalmış bir milletin hayat damarlarından biri kopmuş demektir.*” Bu sözden yola çıkarak bilim ve teknik alanında üniversite öğrencilerimizi yetiştirirken üçüncü ayak olan sanat eğitimi ayağı es geçilmemelidir.

İster yaygın, ister örgün eğitim olsun, ister programlı, ister programsız eğitim olsun eğitimin her türünde ve her sürecinde sanat bazen amaç olarak, bazen de araç olarak fakat daima ve mutlaka işin içine girer, girmelidir de (Erinç,1985;45).

Sanat eğitimi genel anlamda deneysel olarak düşünülmektedir ve bir sistem olarak algılama ve düşünce ürünlerini yansıtmaya yetisini kapsar, amaçlar. Deneyler arttıkça onunla eşdeğer olan düşünce, algılama yetisi de uygun koşullarda gelişerek anlam kazanmaya başlar. Bu deneylerin, uygulamaların amaçlanan niteliklere uygun, düzeyli bir şekilde geliştirilmesi, bireyin aldığı kuramsal estetik eğitimle doğru orantılıdır.

Amaç

Bu araştırmayla, sınıf öğretmenlerinin görsel sanatlar dersi alan bilgisi yeterliliklerini ölçebileceğimiz çoktan seçmeli test aracı kullanılmıştır. Uygulamaya katılan öğretmenlerimiz görsel sanatlar deri alan bilgisi yeterliklerini ölçerken bazı değişkenler (cinsiyet, yaş, eğitim durumu ve mesleki deneyim) arasında anlamlı fark olup olmadığı sınıanmıştır. Ayrıca elde edilen bulgular sonucunda Üniversitelerin eğitim fakültelerinin sınıf öğretmenliği bölümlerinde görsel sanatlar dersi altında verilen derslerin yeterli olup olmadığı, öğretmenlerin görsel sanatlar dersi alan bilgisi yeterliklerinin ve ilkökul öğrencileri için görsel sanatlar dersinin önemi hakkında önerilerde bulunulması amaçlanmıştır.

Yöntem

Bu çalışmada sınıf öğretmenlerinin ilkökullarda okutulmakta olan görsel sanatlar dersi alan bilgisi yeterlikleri ele alındığında, çalışma tarama modelinde betimsel bir araştırmadır.

Araştırmanın evrenini, Aksaray, Sivas, Niğde, Çorum, Siirt, Tekirdağ ve Adıyaman illerinde görevli sınıf öğretmenleri oluşturmaktadır. Örnekleme ise; Aksaray, Sivas, Niğde, Çorum, Siirt, Tekirdağ ve Adıyaman illerinde görevli toplam 196 sınıf öğretmeni alınmıştır. Araştırmada sınıf öğretmenlerinin görsel sanatlar dersi alan bilgisi yeterliklerini ölçmek amacıyla çoktan seçmeli bir test hazırlanmış olup. Hazırlanan bu testte öğretmenlerin görsel sanatlar dersi programı ile ilgili yeterliklerini ölçmek için 6 soru, çocuğun grafiksel gelişim basamakları ile ilgili yeterliklerini ölçmek için 8 soru, sanat eseri inceleme yeterliklerini ölçmek için 1 soru ve temel sanat eğitimi yeterliklerini ölçmek için 15 soru toplamda 30 soru ile görsel sanatlar dersi alan bilgisi yeterliklerini ölçen 5 seçenekli bir ölçek bulunmaktadır.

Görsel sanatlar dersi alan bilgisi yeterlik ölçeği öğretmenlere her soru için 2 dakikalık süre verilmiş ve toplamda 60 dakika içerisinde soruların yanıtlanması istenmiştir.

Ölçme aracı ile toplanan veriler SPSS (The Statistical Packet for the Social Sciences) paket programı ile çözümlenmiştir. Bunun için ilk önce veriler programa girilmiş, öğrenenlerin her bir maddeye verdikleri cevaplar islenerek frekans ve yüzde değerleri hesaplanmıştır. Bu değerlerden yararlanılarak tablolar oluşturulmuştur. Bunun sonucunda ise yüzdelikler üzerinden yorumlamaya gidilmiştir. Araştırmada gruplar arasında istatistiksel işlemler olarak “bağımsız t” ve “anova” testinden yararlanılmıştır.

Bulgular ve Yorum

Çizelge 1: Cinsiyete Göre Görsel Sanatlar Dersi Alan Bilgisi t Testi Sonuçları						
Cinsiyet	n	$\bar{X}$	ss	sd	t	p
Kadın	83	33.72	12.97	194	2.8798	.004
Erkek	75	28.77	10.87			

Çizelge 1’deki bulgular dikkate alındığında ilkökul öğretmenlerinin görsel sanatlar dersi alan bilgisi yeterliliği açısından cinsiyetlere göre anlamlı bir farklılaşmanın olduğu görülmektedir [$t_{(194)}=2.899$; $p<.05$]. Buna göre araştırmaya katılan öğretmenlerin görsel sanatlar dersi alan bilgisi açısından yeterliklerinin cinsiyet açısından değiştiği söylenebilir. Grupların aritmetik ortalamaları dikkate alındığında, erkeklerin ($\bar{X}=33.72$) “ortalama” ile görsel sanatlar dersi alan bilgisi yeterliklerinin kadınlardan ($\bar{X}=28.77$) daha yüksek olduğu görülmektedir. Erkeklerin kadınlardan yüksek bir ortama ile anlamlı bir fark görülse de her iki öğretmen grubunda görsel sanatlar dersi alan bilgisi yeterlilik testinde 100 üzerinde 50’nin altında kaldıkları için görsel sanatlar dersi alan bilgisi yeterlilik başarı testinde yeterli olmadıkları gözlenmiştir. Erkekler lehine anlamlı fark gibi görülen sadece her iki grubun t testine göre görülen anlamlı farktır. Erkekler kadınlardan anlamlı bir şekilde daha başarılı olmalarına rağmen her iki grubun başarı düzeylerinin oldukça düşük kalmasından dolayı sınıf öğretmenlerinin görsel sanatlara dair alan bilgilerinin yetersiz olduğu söylenebilir.

Çizelge 2: Katılımcıların Yaşlarına Göre Görsel Sanatlar Dersi Alan Bilgisi Varyans Analizi Sonuçları

Yaş	n	$\bar{X}$	ss	Varyans Kay.	Kar. top.	sd	Kar. Ort.	F	p	Fark
20-25	24	30.80	10.37	Gruplar Arası	1510.565	4	377.641	2.699*	.032	26-30 ile 31-35
26-30	15	26.40	11.43							
31-35	37	36.12	13.37	Grup İçi	26724.038	191	139.916			31-35 ile 41- ü
36-41	32	30.94	12.34							
41- Üst	88	29.40	11.20	Toplam	28234.603	195				

Çizelge 2’deki varyans analizi sonuçlarına bakıldığında görsel sanatlar dersi alan bilgisi yeterlikleri için gruplar arasında anlamlı farkın olduğu görülmüştür [$F(4-191)=2.699$; $p<.05$]. Tukey HSD, Scheffle ve LSD testleri farklılaşmanın 26-30 ($\bar{X}=26.40$) ile 31-35 ($\bar{X}=36.12$) ve 31-35 ile 41 ve üstü ($\bar{X}=29.40$) olduğunu göstermektedir.

Çizelge 3: Mezuniyet Durumlarına Göre Görsel Sanatlar Dersi Alan Bilgisi Varyans Analizi Sonuçları

Mezuniyet	n	$\bar{X}$	ss	Varyans Kay.	Kar. top.	sd	Kar. Ort.	F	p	Fark
Eğitim Enstitüsü	15	24.64	9.49	Gruplar Arası	820.308	4	205.077	1.429	.226	---
Önlisans	26	30.59	13.41							
Eğitim Fakültesi	90	31.87	11.86	Grup İçi	27414.295	191	143.530			
Dört Yıllık Yükseköğretim / Fakülte	52	30.28	11.69							
Diğer	13	34.01	13.43	Toplam	28234.603	195				

Çizelge 3’teki varyans analizi sonuçlarına bakıldığında görsel sanatlar dersi alan bilgisi yeterlikleri için gruplar arasında anlamlı farkın olmadığı görülmüştür [$F(4-191)=1.429$; $p>.05$].

Mezuniyet durumu açısından anlamlı bir fark bulunmamıştır oysaki eğitim fakültesi mezunlarının gerek görsel sanatlar ile ilgili alan derslerini almaları nedeniyle gerekse de doğrudan öğretmenlik mesleği odaklı yetitirilmeleri itibarı ile daha başarılı olmaları beklenmektedir.

Çizelge 4: Mesleki Kıdemlerine Göre Görsel Sanatlar Dersi Alan Bilgisi Varyans Analizi Sonuçları

Kıdem	n	$\bar{X}$	ss	Varyans Kay.	Kar. top.	sd	Kar. Ort.	F	p	Fark
1-5	26	34.65	11.78	Gruplar Arası	593.907	4	148.477	1.026	.395	---
6-10	26	29.45	12.38							
11-15	28	31.47	14.16	Grup İçi	27640.696	191	144.716			

16-20	41	31.47	10.87			
21 ve üstü	75	29.48	11.74	Toplam	28234.603	195

Çizelge 3'teki varyans analizi sonuçlarına bakıldığında görsel sanatlar dersi alan bilgisi yeterlikleri için gruplar arasında anlamlı farkın olmadığı görülmüştür [$F(4-191)=1.026$; $p>.05$].

Kıdem durumu açısından anlamlı bir fark bulunmamıştır oysaki meslekteki kıdemi ve tecrübesi arttıkça deneyim ve bilgisinin artması görsel sanatlar ile ilgili gelişmeleri takip etmeleri beklenmektedir. Fakat mesleğinin ilk ilk yıllarında olan öğretmenler 34.65'lik ortalamayla daha başarılı görünmektedir

Sonuç ve Öneriler

Yaptığımız araştırma sonunda Eğitim fakültesi sınıf öğretmenliği bölümlerinde görsel sanatlar ile ilgili dersler 4. Dönemde Sanat eğitimi veya Sanat kültürü ve Eğitimi adı altında 3 AKTS'lik, 2 saat teorik ve 7. Dönemde ise Görsel sanatlar öğretimi adı altında 3 AKTS'lik 2saat teorik olmak üzere iki dönemde toplam 6 AKTS'lik ders olarak okutulmaktadır. Sınıf Öğretmeni Yetiştiren Programlarda yer alan Sanat Eğitimi Dersleri (Sanat Eğitimi veya Sanat kültürü ve eğitimi ayrıca Görsel sanatlar öğretimi) toplam 240 AKTS'lik kredilik sınıf öğretmenliği programında sadece 6 AKTS kredilik bir dilimi oluşturmaktadır.

İnsanın yetiştirilmesinde, özellikle yaratıcı düşüncenin geliştirilmesinde sanatın, sanat eğitiminin ne kadar önemli olduğunu tüm çağdaş eğitim yaklaşım ve yöntemleri (Duygusal Zekâ Kuramı, Çoğul Zekâ Kuramı, v.b) vurgulamaktadırlar.

Özellikle ilkokulda sanatın ve sanat eğitiminin gerekliliği tartışmasız kabul edilmektedir. Bildiğimiz gibi ilkokul öğretmenleri ilk üç sınıfta tüm dersleri vermektedir. Bu tüm derslerin içerisinde görsel sanatlar dersi de bulunmaktadır. Bazı kurumlarda branş öğretmenlerinin bulunmadığını bilmekteyiz. Görsel sanatlar dersi ilkokulun tüm sınıflarında sınıf öğretmenleri tarafından verilmektedir.

Eğitim Fakültelerinde Sınıf Öğretmenliği Programlarında yer alan Sanat Eğitime ilişkin derslerden yalnızca iki ders örnek olarak incelendiğinde :

1. Sanat Eğitimi

2 saat teorik

uygulama yok

2 kredilik

3 AKTS

Dersin içeriği: Düşünce tarihi ve felsefede sanat kuramlarına bakış, sanat alanında bilgi ve deneyimlerin kuramsal ve uygulamalı yönünü kavrama, sanat tarihi ve felsefe konusunda eleştirel düşünme, değerlendirme, bilim ve teknolojiye yararlanarak sanat kuramlarını yorumlama, sanatın eğitsel işlevleri, sanat objesiyle sanayi objesini ayırtabilme, sanatsal olay ve olgular üzerinden farklı

disiplinlere ait yapıtları okuma becerisi kazandırma, sanat eserlerinin sergilendiği ortamlar hakkında bilgi ve yaşantılar edinme, yaratıcılık kavramı, yaratıcı birey ve özellikleri, yaratıcı düşünme, sanatsal yaratma süreçleri.

2. Görsel Sanatlar Öğretimi

2 saat teorik

uygulama yok

2 kredilik

3 AKTS

Dersin İçeriği : Zihinsel ve duygusal açılardan görsel sanatlar eğitiminin işlevlerini tanıma, grafiksel gelişim basamaklarına göre öğrencilerin gelişim düzeyini saptama, çocuk resmini okuma, programa uygun resim, grafik tasarımı, tekstil tasarımı, mimari tasarım ve geleneksel tasarımları uygulama, resim çizme ve çizim yoluyla görsel, işitsel ve dokunsal algıda farklılaşma, sanat alanıyla öğrenme ve yaratıcılığın gelişimi.

Bu iki derste elde edilen bilgi ve yeterlilikler ilkökul ilk üç yılı için Görsel sanatlar dersinde kullanılmaktadır. İlkokullar da Görsel sanatlar dersi haftada iki saattir.

İlkokul Görsel sanatlar dersinin öğretim programları incelendiğinde ağırlıklı olarak bir beceri eğitimin olduğu gözlemlenebiliriz.

Aşağıya kısaca ilk üç yılda resim dersinde öğretilecek teknikler çıkarılmıştır.

1. Pastel boya
2. Suluboya
3. Guaş boya
4. Parmak boyası
5. Çizgi çalışmaları
6. Kolay baskı teknikleri
7. Üç boyutlu biçimlendirme çalışmaları
8. Kâğıt ve kâğıt işleri
9. Artık malzeme kullanımı
10. Üç boyutlu biçimlendirme çalışmaları
11. Sanat Eseri/Röpröduksiyon inceleme
12. Sergi hazırlama

Sınıf öğretmenliği programında yer alan Sanat eğitimi ve Görsel sanatlar öğretimi ile İlkokulda yer alan Resim-İş derslerinin içeriklerini karşılaştırdığımız zaman sınıf öğretmenliği programlarında bir yarıyıl 14 hafta süren (arasınav yapılmadığı ve zorunlu tatillere rastlamadığını varsaydığımız zaman) haftada sadece 2 saatlik teorik Sanat eğitimi ve Görsel sanatlar öğretimi dersi

ile bu teknikleri sınıf öğretmenine nasıl öğretilir? Bunun yetersiz hatta imkânsız olacağı bir gerçektir.

Sınıf öğretmeni yetiştiren Eğitim Fakültelerinin birçoğunda Sanat eğitimi ve Görsel sanatlar eğitimi dersleri için uygun ortamların olmadığı da bilinmektedir. Tüm bunlara ayrıca bu dersleri verebilecek öğretim elemanı ve materyal yetersizliği de eklendiği zaman sınıf öğretmenin sanat eğitimi için yeterliliği hala çözümlenmemiş bir sorun olarak güncelliğini korumaktadır ve korumaya da devam edecektir.

Sonuç olarak yapıcı ve yaratıcı yeni bir nesil yetiştirmek istiyorsak özellikle sanatın ve sanat eğitiminin önemi tartışmasız kabul edilmelidir.

Araştırmanın amacı doğrultusunda elde edilen bulgulara dayanarak şu öneriler geliştirilmiştir:

Bu bağlamda Sınıf Öğretmeni yetiştiren Eğitim Fakültelerinin Programlarında ve Örgün Eğitimde Sanat Eğitimine ilişkin derslerin saatleri, kredileri, içerikleri, o yaş grubunun, dünyanın ve Türk toplumunun gereksinimleri doğrultusunda sürekli geliştirilmelidir.

Her geçen gün sorunların arttığı (savaşlar, açlık, depremler, işsizlik, çevre kirliliği v.b.) günümüzde bilgide hızla artmakta ve sürekli varolan sorunlara yeni yeni çözümler bulunabilmektedir.

Yapılan her şey insanların mutlu yaşaması içinse bu ancak estetik duyarlılıkla gerçekleştirilebilir. Estetik duyarlılığı geliştirme sorumluluğu doğal olarak sadece sınıf öğretmenine yüklenemez. Her birey üzerine düşen sorumluluğu yerine getirmelidir. Ben yaptım olduğu mantığı yerine, biz bunu daha iyi nasıl yaparız mantığı öne çıkmalıdır.

Görsel sanatlar dersinin kapsam ve içeriği konusunda öğretmenlere hizmet içi eğitim seminerleri düzenlenebilir.

Öğretmen adaylarının hizmet öncesinde görsel sanatlar dersi yeterliliklerini edinebilmelerine yönelik olarak kuramsal ve uygulamalı olarak düzenlemeler yapılabilir.

Aileler görsel sanatlar dersi konusunda bilinçlendirilebilir ve bu konuda okul-aile işbirliğini geliştirecek etkinlikler düzenlenebilir.

Sınıf öğretmenlerinin Görsel sanatlar öğretim süreciyle ilgili eğitim gereksinmelerini karşılamaya dönük olarak ise, Görsel sanatlar dersine özgü öğretim yöntem ve teknikleri ile Görsel sanatlar öğretim ilkelerini uygulama, ortam düzenleme ve araç-gereçlerden yararlanma ile ilgili konularda eğitim fakültelerindeki alan uzmanı öğretim üyelerince okullarda seminerler düzenlenmesi sağlanabilir.

Sınıf öğretmenlerinin Görsel sanatlar Dersi Öğretim Programının içeriğini oluşturan konulardaki, başka bir deyişle alan bilgisiyle ilgili eğitim gereksinmelerini karşılamaya dönük olarak, Görsel sanatlar dal öğretmenlerince çeşitli seminerler ve kurslar düzenlenebilir. Ayrıca, öğretmenlerin sanat eserleri, sanatçılar ve sanat kurumlarıyla ilgili bilgilerinin artırılması için onların sanatsal yayınlara ulaşmaları sağlanabilir ve çeşitli sanat kurumlarına geziler düzenlenerek bu kurumları tanımaları sağlanabilir. Bunun yanı sıra, Milli Eğitim Bakanlığınca Görsel sanatlar dersi alan bilgisi konularıyla ilgili yardımcı kitaplar, dergiler, video kasetleri, slayt gibi öğretim gereçleri hazırlanarak sınıf öğretmenlerinin yararlanmasına sunulabilir.

Son söz olarak; Güzel sanatlar nesiller arasında kültürel bir köprü, kültürlü insan yetiştirmede önemli bir eğitim aracı, insanları ve ortak değerlerini bir arada tutan önemli bir bağıdır. F. Nietzsche'nin, "*Gerçek sanat eserleri, bir medeniyeti sonraki nesillere anlatan tanıklardır.*" sözü sanatın kültürel mirasa katkısını çok güzel ifade etmektedir. Biz binlerce yıllık bir geçmişe sahip bir medeniyet olduğumuz için yeni nesillerin geçmiş ile gelecek arasında bir köprü kurması için bu eğitim ortamlarını hazırlamak zorundayız. Bunun yolunun da sanat eğitiminden geçtiği hiçbir zaman unutulmamalıdır.....

KAYNAKÇA

- ARPALI, F. S. (2008). "**Türkiye'de Sanat Eğitimi Yöntemleri**" Çanakkale Onsekizmart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Çanakkale.
- ATALAYER, F.(1994) **Temel Sanat Öğeleri**. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- ATAN, A.(2006) "**İlköğretimde Sanat Eğitimi Bağlamında Bir Resim Çalışmasının Analizi**," http://w3.gazi.edu.tr/web/ahmetatan/mak_ilkogretsanat.htm adlı internet sitesinden 05.10.2006 tarihinde alınmıştır.
- ATASOY, E.(1998)"**Sanat ve Sanatçının Amacı Nedir?**," Çağdaş Eğitim Dergisi. 249: 12- 14.
- AYPEK, A. A. ve TOKBAŞ P.E.(2006) "**Görsel Sanatlar Eğitiminde Standartlar ve Uygulama**," Gazi Üniversitesi Ulusal Sınıf Öğretmenleri Sempozyumu. Ankara.
- BUYURGAN, S. (1996) "**Estetik Çevre Oluşumunda Sanat Eğitiminin Önemi**", Milli Eğitim. 131:20-22.
- DELİER, A. (2005). "**Sanat Eğitiminde Disiplinler Arası Yaklaşımlar**" Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul.
- DİKİCİ, A.(2006) "**Sanat Eğitimi ve Öğrencilerin Yaratıcılık Düzeyleri**" Eğitim ve Bilim Dergisi. 139: 3-9.
- DİKİCİ, A.(2001) "**Sanat Eğitiminde Yaratıcılık**," Milli Eğitim Dergisi. 149: 1-9.
- ERİNÇ,M.S.(1985) "**Yaşamı Güdüleyici Bir Etken, Estetik Kaygı**" Sanat Yazıları I Hacettepe Üniversitesi Güzel sanatlar fakültesi Yayınları,Ankara, S;45-50
- ERKAN, A. (2010). "**Sosyal Bilgiler Disiplininde Sanat ve Sanat Eğitimi. Sosyal Bilgilerin Temelleri**" R. Turan, K. Ulusoy (Editörler). Ankara: Maya Akademi.
- ERTEMİN, B. (1997) "**İlköğretim Okulları Resim-İş Öğretim Programının Değerlendirilmesi**". Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü, 1997.
- GEL, H. Y.(1996) "**Eğitimde Temel Anlayış**", Milli Eğitim. 131: 25-27
- GENÇ, H.(2002) "**Resim-iş Öğretmenlerinin Uygulamada Karşılaştıkları Problemler ve Çözüm Önerileri**," (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

- GENÇAYDIN, Z.(1987) "**Resim-İş Eğitiminin Amaç ve İlkeleri**", **Özel Öğretim Yöntemleri: Güzel Sanatlar Eğitimi**. Editör: Bekir Özer. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Eğitim Önlisans Programı, ss. 43-55.
- İLHAN, A. Ç.(2004) "İlköğretim Resim-İş Dersinin İlköğretim Müfettişleri Tarafından Değerlendirilmesi," Milli Eğitim Dergisi. 161: 1-7.
- İŞLER, A. Ş.(2006) "**Sanat Eğitiminde Disiplinler Arası Tematik Yaklaşım**," Milli Eğitim Dergisi. 163: 1-10.
- KURTULUŞ, Y.(2002) "**İlköğretimde Resim-iş Derslerinin Haftalık Ders Dağıtım İçindeki Yeri ve Öğrenciler Üzerindeki Etkileri**," Milli Eğitim Dergisi. 153-154: 1-4.
- MEB. (2006) **İlköğretim Genel Müdürlüğü Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı**. Ankara.
- ÖZSOY, V.(2001) ."**Güzel Sanatlar Eğitiminde Bilimsel Araştırmalar**," Eğitim ve Bilim Dergisi. 121: 51-57.
- PASİN, G.(1997) "**Sanat Eğitiminde Çağdaşlığa Doğru**", **Nasıl Bir Eğitim Sistemi: Güncel Uygulamalar ve Geleceğe İlişkin Öneriler**. İzmir: Bilsa Bilgisayar Yayınları, ss. 435-440.
- RIZA, E. Tahir.(2006) "**Erken Çocukluk Döneminde Yaratıcı Sanat Programları**," Yaşadıkça Eğitim Dergisi. 1: 21-29.
- SAMURÇAY, N.(1981) "**Yaratıcılığı Geliştirme Yöntemleri**" Eğitim ve Bilim Dergisi. 5, (30): 14-26.
- SAN, İ.(1984) "**Çağdaş Sanat Eğitimi**" Öğretmen Dünyası Dergisi. 49: 6-9.
- SAN, İ.(1987) " **Güzel Sanatlar Eğitimi**", **Özel Öğretim Yöntemleri: Güzel Sanatlar Eğitimi**. Editör: Bekir Özer. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi .Açıköğretim Fakültesi Eğitim Önlisans Programı.
- SAN, İ.(1993) "**Toplumsal Değişme ve Değişen Sanat Eğitimi**," Anadolu Sanat Dergisi. 762: 165 -175.
- SAN, İ.(1998) "**Sanatla Eğitim Üzerine Yeni Düşünceler**," Milli Eğitim Dergisi. 139: 21- 23.
- SAN, İ.(2003) "**Yaratıcılıkta Temel Kavramlar**," **Çocukta Yaratıcılık ve Drama**. Edi: Ali Öztürk. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Eğitim Önlisans Programı Yayınları.
- SHERMAN, A.(2006) "**Toward a Creative Culture Lifelong Learning Through TheArts**" Aging The Art. Spring: 42-46.
- TANSUĞ, S. (1979) **Sanatın Dili**. İstanbul: Koza Yayıncılık.
- TELLİ, H.(1980) "**Yaratıcılığın Geliştirilmesinde Sanat Eğitiminin Önemi**" Eğitim ve Bilim Dergisi. 5 (27): 29-32.
- TUNA, S.(2004) "**Sanat Eğitiminin Gerekliliği ve Güncelliği**" Çağdaş Eğitim. 306: 29-40.
- UÇAN, A.(199) "**Türkiye’de Güzel Sanatlar Fakültelerinin Yeniden Yapılanması ve Eğitim Programlarının Yeniden Düzenlenmesi**," Anadolu Sanat. 4: 121-142.

- ÜNALAN, A. S.(1999) “İlköğretim Okullarında Resim-İş Dersi Öğretmenlerinin Karşılaştıkları Problemler” (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Anadolu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- ÜNLÜ, H. K.(1999) “**İlköğretim Okullarında Sınıf Öğretmenlerinin Resim-iş Dersi Programını Uygulamada Karşılaştıkları Sorunlar Üzerine Bir Çalışma,**” (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- ÜNVER, E.(2002) **Sanat Eğitimi**. Ankara: Nobel Yayıncılık.

MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM FAKÜLTESİ
15. ULUSLARARASI SINIF ÖĞRETMENLİĞİ EĞİTİMİ SEMPOZYUMU
2016-MUĞLA

KATILIM BELGESİ

CERTIFICATE of PARTICIPATION

Sayın/Dear

Mustafa Cevat ATALAY

We appreciate that you participated and presented a paper at 15th International Primary Education Symposium organized in association with Muğla Sıtkı Koçman University and Ministry of National Education and General Directorate of Teacher Training and Development.

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi ve Milli Eğitim Bakanlığı Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğü tarafından düzenlenen 15. Uluslararası Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumuna sözlü bildiri ile katılımınızdan dolayı teşekkür ederiz.

Prof. Dr. Mustafa Volkan COŞKUN
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dekanı
Dean of Faculty of Education

Doç. Dr. Semih AKTEKİN
Milli Eğitim Bakanlığı Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürü
General Director of Teacher Training and Development Directorate